

УДК 374.1(48)

Кисленко Д. П.**ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

У статті класифіковано інформаційні технології в професійній підготовці майбутніх фахівців з охоронної діяльності у нових умовах. Окреслено сучасний стан професійної підготовки майбутніх фахівців з охоронної діяльності до використання інформаційних технологій у вищих навчальних закладах України, розглянуто основні напрями впровадження педагогічних технологій, у тому числі й інформаційних, у процес професійної підготовки. У роботі підкреслено необхідність системного впровадження інформаційних та нових педагогічних технологій, реалізації нових цільових настанов, оновлення змісту, використання новітніх форм, засобів, методів навчання, упровадження оновлених технологічних, науково-методичних матеріалів у навчальний процес вищого навчального закладу для професійної підготовки майбутніх фахівців з охоронної діяльності до використання інформаційних технологій.

***Ключові слова:** педагогічні технології, майбутній фахівець з охоронної діяльності; інформаційні технології; принципи навчання; професійна підготовка; класифікація інформаційних технологій.*

Суспільно-політичні і соціально-економічні зміни всіх сфер української вищої освіти спричиняють зміни в духовному житті слухачів, у мотивах їхньої поведінки, ціннісних орієнтаціях, соціальних установках. Це зумовлює необхідність модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців з охоронної діяльності, зокрема, змісту вищої освіти, підготовки до взаємодії в інформаційному середовищі на основі використання інформаційно-телекомунікаційних технологій, що забезпечує підвищення самоосвітньої активності фахівців, професійний розвиток та саморозвиток. Тому проблема використання інформаційних технологій у професійної підготовки майбутніх фахівців з охоронної діяльності є актуальною проблемою сьогодення. Тож, вважаємо за необхідне проаналізувати окреслені питання більш ґрунтовно.

Питання дослідження й обґрунтування напрямів впровадження інформаційних технологій в професійну підготовку майбутніх фахівців з охоронної діяльності у вищих навчальних закладах не мало багатьох досліджень, але слід відмітити таких дослідників, як І. В. Роберт [3], Б. Н. Панипін [1], В. Ф. Шолоховіч [5] та Б. Е. Старіченко [4].

Мета статті – дослідження й обґрунтування напрямів впровадження інформаційних технологій в професійну підготовку майбутніх фахівців з охоронної діяльності у вищих навчальних закладах.

Різним аспектам використання інформаційних і телекомунікаційних засобів і технологій в навчанні присвячені роботи багатьох дослідників [2,

6]. У роботах немає єдиної точки зору в понятійному апараті, а також в класифікації інформаційних технологій.

І. В. Роберт називає засобами інформаційних технологій “програмно-апаратні засоби і пристрої, що функціонують на базі мікропроцесорної, обчислювальної техніки, а також сучасних засобів систем інформаційного обміну, що забезпечують операції зі збору, продукування, накопичення, зберігання, обробки, передачі інформації” [3, с. 11].

В. І. Гріценко, Б. Н. Панипін [2], визначають інформаційні технології безвідносно до систем освіти як “сукупність принципово нових засобів і методів обробки даних, що забезпечують цілеспрямоване створення, передачу, зберігання і відображення інформаційного продукту (даних, ідей, знань) з найменшими витратами і відповідно до закономірностей того соціального середовища, де розвивається нова інформаційна технологія”.

В роботі В. Ф. Шолоховіча інформаційні технології в навчанні визначаються як “галузь дидактики, що займається вивченням планомірно і свідомо організованого процесу навчання і засвоєння знань, в якому знаходять застосування засоби інформатизації освіти” [5, с. 13].

Можна зробити висновок, що поняття “інформаційні технології в навчанні” охоплює навчальний процес, управління ним на всіх рівнях, методичну роботу викладачів. Найбільш вдалим визначенням інформаційних технологій в навчанні, в якому не береться до уваги і цілепокладання, і результативність процесу навчання, на нашу думку, є визначення, запропоноване Б. Е. Старіченко [4]:

Інформаційні технології в навчанні – це сукупність педагогічної техніки викладача, методів навчання, що базуються на використанні комп’ютерних засобів, і технології педагогічних вимірювань, що забезпечують ефективне досягнення поставлених цілей навчання і однозначне відстеження результативності на всіх етапах навчання.

В літературі зустрічається кілька підходів до класифікації інформаційних технологій, що використовуються в освіті. Наприклад, в якості класифікаційних ознак інформаційних технологій, що використовуються в навчанні, Г. В. Івшіна виділяє [2]:

- знання;
- ступінь інтелектуалізації;
- цільове призначення.

Г. В. Івшіною [2] було визначено і інший підхід до класифікації інформаційних технологій – за знаннями. В результаті автором були виділені два класи програмного забезпечення навчального процесу: декларативні і процедурні.

Декларативні орієнтовані на пред’явлення навчаються порцій навчальної інформації і контроль її засвоєння (комп’ютерні підручники, тестуючі і контролюючі програми, довідники та навчальні бази даних).

Процедурні будуються на основі моделей досліджуваних об’єктів,

процесів і явищ (що моделюють програми, лабораторні практикуми, тренажери, програми ділових ігор, експертні системи).

Можливий і інший підхід до класифікації інформаційних технологій – за ступенем інтелектуалізації [3]: системи програмованого навчання та інтелектуальні або адаптивні навчальні системи.

Системи програмованого навчання передбачають отримання учнями порцій інформації в певній послідовності (відповідно до заданої викладачем жорсткої програмою навчання) і контроль її засвоєння в заданих вузлах навчального курсу.

Інтелектуальні або адаптивні навчальні системи (експертні системи, гіпермедійний технології, мережеві технології, програми ділових ігор, системи мультимедіа, динамічна графіка і анімація). Ці системи характеризуються здатністю адаптуватися до знань і особливостям студента, гнучкістю процесу навчання, вибором оптимального навчального впливу, здатністю сприймати відповіді на мові, близькій до природного, визначати причини помилок, хто навчається.

Розподіл технологій на системи програмованого навчання і інтелектуальні навчальні системи не може бути суворим, так як системи одного класу можуть включати в себе і компоненти іншого.

І останній спосіб класифікації інформаційних технологій за цільовим призначенням передбачає наступне поділ [1, с. 12]: системи навчання навичкам і системи навчання аналізу.

Системи навчання навичкам зазвичай реалізуються як системи програмованого навчання і частіше відповідають декларативним способам отримання знань.

Системи навчання аналізу інформації, її систематизації, творчості, досліджень; тяжіють до процедурних технологій і інтелектуальним навчальним системам.

Обидва класи технологій взаємно доповнюють один одного, тому в цілому ряді випадків невірним є відмова від систем першого класу на користь систем другого класу.

Інформаційною технологією, яка застосовується в освіті, є – гіпермедіа-технологія. Практично всі сучасні інформаційно-довідкові системи реалізуються в технології гіпертексту. Ідея гіпертексту як способу подання інформації та відповідного механізму доступу до нього з'явилася в зв'язку з необхідністю переробки і засвоєння величезної кількості матеріалу, що надається сучасним інформаційним середовищем.

“Гіпертекст – це спосіб зберігання і маніпулювання інформацією, при якому вона зберігається у вигляді мережі пов'язаних між собою вузлів ... Зв'язок цей може бути прямий і опосередкованої, тобто із зазначенням імені викликаємого вузла, або характеризується набіром атрибутів” [4, с. 2]. Слідуючи з визначення, можна сказати, що технологія гіпертексту дає індивідуальну інтерпретацію матеріалу і дозволяє висловити тим самим

певну точку зору, представивши своє розуміння фактів. Таким чином, використання гіпертексту в навчанні обумовлено тим, що управління освітою може здійснюватися самим слухачем, який має простий доступ до освітніх матеріалів, поданими в різній формі.

У разі, якщо виявляється схожість моделі організації інформації в гіпермедіа і досліджуваного матеріалу, який формується у певному типі процесу навчання (нелінійний тип сприйняття, який досить часто зустрічається серед практико-орієнтованих слухачів), виявляється, що ця ідентичність сприяє більш успішному засвоєнню навчального матеріалу.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій не зводиться до простої заміни "паперових" носіїв інформації електронними. Інформаційно-комунікаційні технології дають можливість поєднувати процеси вивчення, закріплення і контролю засвоєння навчального матеріалу, які за традиційного навчання частіше всього є розірваними. Інформаційні технології дають можливість у більшій мірі індивідуалізувати процес навчання, зменшуючи фронтальні види робіт і збільшуючи частку індивідуально-групових форм і методів навчання. Також інформаційні технології сприяють підвищенню мотивації навчання, розвитку креативного мислення, дозволяють економити навчальний час; інтерактивність і мультимедійна наочність сприяє кращому представленню інформації, відповідно, і кращому засвоєнню знань [5, с. 242].

Розглядаючи нові інформаційні технології як засіб оптимізації навчального процесу, потрібно звернути увагу на організацію самостійної та індивідуальної роботи студентів з використанням комп'ютера.

Педагогічна діяльність викладача в умовах впровадження інформаційних технологій в освіту потребує від нього високого рівня інформаційної культури, що передбачає широке використання у навчально-виховному процесі електронного навчання, комп'ютерно-орієнтованих методів, електронних навчальних засобів та дистанційних форм навчання.

При цьому використання засобів інформаційних технологій у навчальному процесі вищого закладу освіти виступає не самоціллю, а педагогічно виправданим підходом, що повинен розглядатися, насамперед, в плані педагогічних переваг порівняно з традиційними технологіями організації роботи як аудиторної, так і самостійної.

Висновки. Упровадження засобів інформаційних технологій у роботу майбутніх фахівців з охоронної діяльності призводить до суттєвої зміни статусу слухача в навчальному процесі, який активно вибудовує свій власний навчальний процес, визначає індивідуальну траєкторію в освітньому середовищі, а використання мультимедійних технологій, у тому числі й електронних підручників, забезпечує формування цілісного сприймання і розуміння процесів та явищ на основі широкого залучення банків даних, вільного доступу до інформаційних джерел, обробці великих обсягів інформації; дозволяє самостійно досягати навчальних цілей

шляхом візуалізації процесу розв'язання проблеми, оперативного пошуку інформації при вирішенні навчально-пізнавальних завдань, можливості самостійно оцінити оптимальність варіантів їхнього вирішення. Інформаційні технології є найбільш ефективними, які можуть бути використаними в процесі навчання для передачі знань та забезпечення зворотного зв'язку майбутнього фахівця з охоронної діяльності з викладачем. У процесі застосування інформаційних технологій у майбутніх фахівців з охоронної діяльності виробляються і переважають навички самостійної роботи, що відіграє важливу роль для формування майбутнього фахівця з охоронної діяльності, оскільки в сучасних умовах стрімкого розвитку науки, швидкого оновлення інформації не можна навчити людину на все життя, важливо розвинути в неї інтерес до накопичення знань, до безперервної самоосвіти. Завдання вищого навчального закладу – підготувати майбутнього спеціаліста, готового до постійного професійного зростання, соціальної та фахової мобільності, здатного до саморегуляції в сфері безперервної освіти.

Використана література:

1. *Гриценко В. І.* Інформаційна технологія: стан і питання розвитку / В. І. Гриценко, Б. Н. Панишин. – Київ : Наукова думка, 2016. – 218 с.
2. *Івшіна Г. В.* Дидактичні основи інваріантності, наступності і перспективності інформаційних технологій моніторингу якості : дис. ... д-ра пед. наук / Г. В. Івшіна. – Казань, 2011. – 413 с.
3. *Роберт И. В.* Современные информационные технологии в образовании: дидактические проблемы, перспективы использования / И. В. Роберт. – Москва : Школа-Пресс, 2015. – 205 с.
4. *Стариченко Б. Є.* Оптимізація освітнього процесу засобами інформаційних технологій : дис. ... докт. пед. наук / Б. Є. Стариченко. – Київ, 2013. – 345 с.
5. *Шолохович В. Ф.* Дидактические основы информационных технологий обучения в образовательных учреждениях : автореф. дис. ... д-ра пед. наук / В. Ф. Шолохович. – Екатеринбург, 2014. – 48 с.

References:

1. *Hrytsenko V. I.* Informatsiina tekhnolohiia: stan i pytannia rozvytku / V. I. Hrytsenko, B. N. Panyyin. – Kyiv : Naukova duma, 2016. – 218 s.
2. *Ivshyna H. V.* Dydaktychni osnovy invariantnosti, nastupnosti i perspektyvnosti informatsiinykh tekhnolohii monitorynhu yakosti : dys. ... d-ra ped. nauk / H. V. Ivshina. – Kazan, 2011. – 413 s.
3. *Robert I. V.* Sovremennye informatsionnye tekhnologii v obrazovanii: didakticheskie problemy, perspektivy ispolzovaniya / I. V. Robert. – Moskva : Shkola-Press, 2015. – 205 s.
4. *Starychenko B. Ye.* Optymizatsiia osvithnoho protsesu zasobamy informatsiinykh tekhnolohii : dys. ... dokt. ped. nauk / B. E. Starichenko. – Kyiv, 2013. – 345 s.
5. *Sholokhovich V. F.* Didakticheskie osnovy informatsionnykh tekhnologiy obucheniya v obrazovatelnykh uchrezhdeniyakh : avtoref. dis. ... d-ra ped. nauk / V. F. Sholokhovich. – Yekaterinburg, 2014. – 48 s.

Кисленко Д. П. Информационные технологии в профессиональной подготовке будущих специалистов по охранной деятельности.

В статье классифицированы информационные технологии в профессиональной подготовке будущих специалистов по охранной деятельности в новых условиях. Определены современное состояние профессиональной подготовки будущих специалистов по охранной деятельности к использованию информационных технологий в высших учебных заведениях

Украины, рассмотрены основные направления внедрения педагогических технологий, в том числе и информационных, в процесс профессиональной подготовки. В работе подчеркнута необходимость системного внедрения информационных и новых педагогических технологий, реализации новых целевых установок, обновление содержания, использования новых форм, средств, методов обучения, внедрение обновленных технологических, научно-методических материалов в учебный процесс высшего учебного заведения для профессиональной подготовки будущих специалистов по охранной деятельности к использованию информационных технологий.

Ключевые слова: педагогические технологии, будущий специалист по охранной деятельности; информационные технологии; принципы обучения; профессиональная подготовка; классификация информационных технологий.

KYSLENKO D. P. Information technologies in professional preparation of future professionals of professional activity.

Socio-political and socio-economic changes in all spheres of Ukrainian higher education cause changes in the spiritual life of the students, in the motives of their behavior, value orientations, social attitudes. This necessitates the modernization of the training of future specialists in security activities, in particular, the content of higher education, preparation for interaction in the information environment on the basis of the use of information and telecommunication technologies, which enhances the self-education of professionals, professional development and self-development. Therefore, the problem of using information technology in the training of future security professionals is a topical issue today. So, consider it necessary to analyse the issues outlined more thoroughly

Keywords: Pedagogical technologies, future specialist in security activities; Information Technology; Principles of training; professional training; Classification of information technology.

УДК 808.545

Котлярєнко С. В.

ВИРАЗНЕ ЧИТАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА-ФІЛОЛОГА

У статті проаналізовано особливості практичної професійної підготовки студентів-філологів у процесі вивчення дисципліни “Культура й техніка мовлення та практикум з виразного читання”. Основою професійної діяльності вчителя має бути не лише доброзичливе спілкування, любов до дітей, гармонія розуму й почуттів, а й педагогічна майстерність на рівні мистецтва, що забезпечується високим ступенем розвитку професійно-необхідних якостей, умінь, навичок.

Основна увага в цьому контексті приділяється розробці ефективних шляхів і засобів професійної підготовки студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Допомога майбутнім вчителям-словесникам використати набуті знання з мови у виконавсько-мовленнєвій діяльності, виробити критичний підхід до проблем виразного читання художніх творів, передбачених шкільними програмами.

Ключові слова: виразне читання, професійна діяльність, аналіз тексту, навчально-пізнавальна діяльність, специфіка уроку літератури, освіта, практична спрямованість.